

ESS en ISSP in Nederland: een vergelijking

Harry B.G. Ganzeboom
Vrije Universiteit Utrecht
Dag van de Sociologie
8 juni 2006

ESS: European Social Survey

- Tweejaarlijks survey in ca. 25 Europese landen.
- Gestart in 2002, in 2006 ronde 3.
- Gemeenschappelijke financiering EU voor centrale organisatie
- NWO / MAGW betaalt de Nederlandse versie.
- 60% vaste vragenlijst, 40% voor wisselmodulen. Tzamen ca. 500 variabelen.
- Wisselmodulen worden op competitiebasis toegekend
- Vaste onderwerpen: uitvoerige demografie, veel sociaal-politieke indicatoren.
- Weinig tot geen ruimte voor nationaal-specifieke invulling.

ESS en ISSP

2

ISSP – International Social Survey Program

- Jaarlijks survey in ca. 40 landen, waarvan ca. 20 buiten Europa.
- Gestart in 1985, nu ronde 21.
- Geen gemeenschappelijke financiering, deelnemende onderzoeksinstituten betalen organisatiekosten en dataverzameling.
- SCP heeft altijd gefinancierd, momenteel de VU (met deelname SCP).
- Vragenlijst is gedacht als add-on bij bestaande data-verzameling, als schriftelijke vragenlijst. VU doet het als post-enquête.
- Elk jaar is een module. Deze repeteren met regelmaat.
- Modulen worden ingevuld door deelnemende onderzoekers.
- 60 vragen voor wisselmodulen (40 oude vragen bij replicaties), 30 achtergrondvariabelen. In twee modulen gaan ca. 150 variabelen. In de Nederlandse versie 315 variabelen, met name door uitvoerige demografie.
- Ruimere mogelijkheid tot combinatie met ander onderzoek.

ESS en ISSP

3

Design

ESS:

- Globaal thema
- Face-to-face
- Hoge kwaliteit interviewers.
- Adressteekproef
- Respons: ca. 65%
- N=1850

ISSP:

- Specifiek thema
- Postenquête
- Geen interviewers, zelf-invullen
- Adressteekproef
- Respons: ca. 40%
- N=1800.

ESS en ISSP

4

Tijdpad

ESS:

- Voorbereiding: 3-4 maanden.
- Veldwerk 5-6 maanden, oplevering 5 maanden later.
- Strakke regie internationale oplevering.

ISSP:

- Voorbereiding: 2 maanden.
- Veldwerk 4 maanden, aflevering 2 maanden later.
- Ruime termijnen internationale oplevering.

ESS en ISSP

5

Kosten

ESS

- Ca. 400.000 euro
- Kosten zijn hoog vanwege face-to-face en hoge kwaliteitseisen aan het veldwerk

ISSP

- Ca. 40.000 euro
- Lage kosten vanwege post-enquête en geringe investeringen in het veldwerk.

ESS en ISSP

6

Vergelijking resultaten

- Vergelijking van ISSP 2003/2004 (2 modulen) (samen gehouden in 2005) en ESS2004.
- Ongewogen data (dus voordat door post-stratificatie wordt herwogen).
- Veel demografische kerngegevens (leeftijd, burgerlijke staat, allochtonie, werkzaamheid) lijken zeer veel op elkaar.
- Beide lijden evenveel aan een ondervetegenwoordiging van jongeren.
- ISSP: heeft wat meer hoger opgeleiden.
- ESS: 5% teveel vrouwen, ISSP: 5% teveel mannen.
- ISSP: veel te weinig niet-stemmers, ESS: precies goed.
- ESS: lagere SAT-correlaties, met name FISEI/OPL.
- Bij elkaar genomen geen eenduidig beeld. Vertekening van politieke participatie in ISSP lijkt te maken te hebben met het onderwerp. Dit is een zwak (maar mogelijk verbeterbaar) punt van ISSP.

Gebruik

- Zowel ESS als ISSP zijn bedoeld als collectieve onderzoeksinstrumenten.
- ESS wordt als internationale datafile beschikbaar gesteld via Noors data-archief.
- ISSP wordt verspreid via Duits data-archief, maar de nationale data zijn reeds na initiële post-procession beschikbaar via DANS.
- Verzoeken voor participatie in ISSP zijn mogelijk: HBG.Ganzeboom@fsw.vu.nl

FEMALE	ESS		ISSP	
0 men	44,1		54,6	
1 women	55,9		45,4	
	100,0		100,0	
AGECAT	ESS		ISSP	
20 16-25	9,3		7,7	
35 26-45	38,6		37,4	
55 46-64	33,2		37,6	
75 65++	19,0		17,3	
	100,0		100,0	
	ESS		ISSP	
1,0 single	24,9		26,4	
2,0 widow-divorced	18,2		16,6	
3,0 married	57,0		56,9	
	100,0		100,0	
	ESS		ISSP	
ALLOCH				
1,00 100% alloch	5,3		6,6	
1,50 tussenin	8,1		9,1	
2,00 100% autoch	86,6		84,3	
Total	100,0		100,0	
OPL	ESS		ISSP	
1,00 LO-	0,8		0,9	
2,00 LO	9,9		6,8	
3,00 LBO	18,5		16,0	
4,00 MAVO	13,6		12,7	
5,00 MBO	19,1		18,0	
6,00 HAVO-VWO	8,8		9,2	
7,00 HBO	22,0		25,7	
8,00 WO	7,3		10,7	
	100,0		100,0	
WORK	ESS		ISSP	
1 no	43,7		40,1	
2 yes	56,3		59,9	
	100,0		100,0	
SAT-correlations	ESS		ISSP	
FISEI / OPL	0,290		0,389	
FISEI / ISEI	0,227		0,238	
OPL / ISEI	0,559		0,538	
	ESS		ISSP	
1,00 PvdA	20,6	27,6	21,9	24,8
2,00 CDA	20,7	27,8	21,3	24,1
3,00 VVD	13,9	18,6	15,5	17,5
4,00 Anders rechts	4,9	6,6	10,6	12,0
5,00 Anders links	14,5	19,4	19,0	21,5
	74,6		88,3	
-1,00 Niet gestemd	25,4		11,7	
Total	100,0	100,0	100,0	100,0